

כניסת שבת: 19:09

יציאת השבת: 20:21

לדעת ר"ת: 20:51

אורי וישעי

לעילוי נשמת ר' דניאל (דני) בן יולנדה ז"ל

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
 עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה-050-4136465 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עמרת פז

הגמרא במסכת ברכות (סג.) מספרת את דרשתו של בר קפרא, בשאלתו מהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה? ומשיב זאת על פי הפסוק במשלי "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך". והנה זה ודאי שאי אפשר להגיע לשלמות כזו של "בכל דרכיך דעהו" מיד! אבל אחרי שלמדנו זמן שלם תורה במקום תורה, הרי יש בכל זמן יש איזה בחינה של שלימות, כל אחד השיג עוד דרגה בתורה באהבת תורה, ביראת שמים או באמונה, ואת כל זה צריך לקנות.

השל"ה הקדוש כתב בחריפות ובהתנגדות גדולה על בין הזמנים וזה לשון קודשו: "ועיקר הכולל הכל יהיה נעקר ונשרש מן העולם השם של בין הזמנים, לא יזכר ולא יפקד רק כל העיתים שווים לטובה יתנהגו במנהג אחד לתורה, כמו שכתוב והגית בו יומם ולילה", ע"כ. אבל בכל זאת אנו רואים שהגדולים הבינו שצריך בין הזמנים, ולמה? כנראה שזה לא רק בשביל לנוח, אלא שבין הזמנים הוא זמן שאנו צריכים לברר לעצמנו, ראשית, מה קנינו בזמן שחלף, איזה דבר נתווסף לנו. ואח"כ לראות האם דבר זה שקבלנו נקנה אצלנו ונהפך לחיים שלנו, לעצם המהות שלנו, ואם נראה שעדיין לא נקנה אצלנו, נברר לעצמנו איך להתחזק בזה באופן שיהיה חלק מהמהות שלנו, ומה עלינו לעשות בזמן הבא. אם כך נתנהג בכל שנה ושנה ובכל זמן וזמן, הרי שבמשך הזמן נוכל ליזכות לאיזה בחינה של שלימות ממש, ומזמן אחד לשני נתעלה עוד ועוד.

והנה שנינו במסכת יומא (כח:): אמר רבי חמא ברבי חנינא מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם היו במצרים ישיבה עמהם שנאמר וכו', במדבר ישיבה עמהם שנאמר וכו', אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו' יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה וכו'. וברבנו חננאל כתב "זקנים יושבים בישיבה היו, כלומר שכינה עימהם", גילוי עצום! גדר ישיבה הוא "שכינה עימהם". מי מאיתנו מרגיש בזה, אבל עלינו לדעת כי זהו המצב של לימוד בישיבה. כדאחז"ל בברכות (דף ח.). מיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, וא"כ השכינה הקדושה נמצאת בתוך התורה.

עכשיו שהזמן מסתיים, זמן שלם של "שכינה עימהם", זהו העת לקחת את כל הזמן גם חוץ לכותלי בית המדרש, להכניסו לתוך החיים היום-יומיים כל אחד ואחד בביתו הוא ולהביא ההשראה עמו לביתו, ובודאי אין לשכוח כי יש לנצל ימים אלו לבתי מדרש וישיבות בן הזמניים בכל אתר על מנת לתת השראה ואוירה תורנית ובכך בס"ד נבוא עם כוחות מחודשים לשנה החדשה הבאה עלינו לטובה.

(לקט מתוך דרשת הגר"ש וולבה זצ"ל)

"ויאמר ה' אלי: רב-לך, אל-תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" (ג, כו)

אמר לו הקב"ה למשה: אם אתה נוטל הכול, אין אתה מניח ליהושע תלמידך כלום. גאלת את ישראל ממצרים, הנהגתם בים (במעבר ים-סוף) והורדת להם את המן ואת התורה, והנהגתם במדבר ארבעים שנה - ואתה מבקש (עוד) ליכנס לארץ? אין אתה מניח ליהושע כלום!
אמר לו משה: ינכס יהושע ויחלק הארץ להם (לבני ישראל) ויהיה מנהיגם; ואני נכנס עימם כפגן (כהדיוט).

אמר לו הקב"ה: רב הוא לך?! (הייתכן כדבר הזה, שיהושע תלמידך יהא לך רב ומנהיג?!) יהא יהושע יושב ודורש ומנהיג את ישראל ומלמדם - ואתה יושב ורואה אותה?
"לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו..." (ד, ב)

רש"י מדגים את האיסור של "לא תוסיפו" על-פי המובא בספרי: כגון חמש פרשיות בתפילין (במקום ארבע). חמשה מינים בלולב, וחמש ציציות בארבע כנפות.

על כך יש מקום לשאול: האמנם יש פגם בדבר, אם במקום ארבע פרשיות בתפילין יוסיף מישהו פרשה חמישית, ובמקום ארבעה מינים שנוטלים בסוכות (אתרוג, לולב, הדסים וערבות) יטול אדם מין נוסף?

הסביר זאת הגה"ק רבנו יהונתן אייבשיץ זי"ע במשל מן החיים: נתאר לעצמנו, שרופא מומחה רשם לחולה סם-מרפא בכמות מסוימת, והחולה נטל מן התרופה על דעת עצמו כמויות גדולות פי כמה ממה שרשם לו הרופא. נקל לשער את התוצאות הקשות, שהחולה עלול להמיט על עצמו במעשהו הנחפז וחסר-האחריות.

בתחום של בריאות הגוף מבין אפוא כל בר-דעת, שסמי רפואה יש לקחת במידה מדויקת, כפי שקבע הרופא המומחה - לא פחות ולא יותר. כיוצא בכך - אומר הגר"י אייבשיץ - עלינו לנהוג לגבי מצוות התורה, שהן בבחינת סם-מרפא לנפש האדם, אותן יש לקיים בכתבן וכמידתן - לא להוסיף עליהן דבר, ולא לגרוע מהן משהו - כי ריבון העולמים רשם אותן במתכונת הראויה ובמידה הנדרשת...

בית כנסת בית מדרש רב פעלים

משתתפים באבלו הכבד של מורנו ורבנו ועט"ר

**הרה"ג אורי סבן שליט"א ומשפחתו הכבודה
בהלקה האה, איש החסד ר' דניאל (דני) סבן ז"ל,**

ממתפללי בית מדרשנו מזה שנים רבות.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד,

והיה המחנה הנשאר לפליטה

החותמים בדמעה, מתפללי ולומד בית מדרש רב פעלים

הליכות מלכי

לא תשחית פאת זקנך

נאמר בתורה (ויקרא יט), "ולא תשחית את פאת זקנך". ובגמרא במסכת מכות (כ.) אמרו, שאינו חייב אלא אם גילח זקנו בתער (היינו סכין), ושהיה זה גילוח שיש בו השחתה, אבל גילוח במספריים, אע"פ שנראה הגילוח כעין תער, אין בזה איסור מן הדין.

והנה בדורות האחרונים נכנס חידוש בתחום זה של גילוח הזקן, על ידי "מכונת גילוח", והגם שהיו מגדולי ישראל שאסרו בתכלית את השימוש במכונה זו, מכל מקום רבים אחרים נהגו להקל בזה ולהשתמש במכונות גילוח. ויש בזה הרבה משא ומתן בדברי האחרונים. ועיקר הטעם להקל בגילוח במכונת גילוח, הוא מן הסיבה שכתבנו, שאף שאסור לגלח הזקן בסכין, מכל מקום לגלח במספריים, אף שהוא נראה אחר כך כמו שגילח בסכין, מותר מעיקר הדין.

ומאחר ודרך הפעולה של רוב מכונות הגילוח, היא באמצעות שני חלקים, סכין וכנגדו מתכת אחרת, וכאשר נפגשת הסכין המסתובבת בשערה, אין היא חותכת אותה אלא, בהפגשה במתכת שכנגדה, והשערה נלחצת ביניהם ונחתכת, ואם כן נראה שזה ממש כעין פעולת המספריים שכתבנו שמוותר לגלח הזקן באופן כזה אף שהוא נראה כעין תער. ובפרט שמכונת הגילוח אינה מגיעה כלל לעור הפנים, אלא יש רשת החוצצת בין הסכינים לעור הפנים, בכדי שלא יפצע זה המתגלח, ואם כן אין כאן חשש גילוח, ודומה הדבר לכל סידור זקן על ידי מספרים, שאין בזה חשש איסור כלל מכיון שאינו מגלח את הזקן לגמרי. וכן הורה הגר"צ פ פראנק זצ"ל, שיש להקל להשתמש במכונת גילוח, שיזהר שלא להדק את המכונה אל עור הפנים, שאז אין חשש שהסכינים יגעו ממש בעור הפנים, ובה יש להקל.

ואולם, במכונות הגילוח הקיימות בשנים האחרונות, נוצרה בעיה חדשה, והיא, שהואיל ויצרני המכונות חפצים שהגילוח במכונה יהיה למשעי, הם חפצים שסכיני הגילוח יהיו צמודים עד כמה שניתן לעור הפנים, ולפיכך החלו לייצר רשת גמישה, דקה מן הדקה, שהיא החוצצת בין הסכין לעור הפנים. ומכיון שעור הפנים הוא גמיש מעט, קורה שעל ידי לחיצת המכונה על פני האדם, מגיע מן העור שלו עד לסכין המכונה ממש, ואז יכול להווצר מצב שהסכין תחתוך את השערה מידי, בדיוק כפעולת התער האסור מן התורה. ולכן יש מגדולי הפוסקים שהעירו שראוי לא להשתמש בכלל במכונות אלו, ויש אחרים שהיקלו בזה מסברות אחרות.

ולענין הלכה, כתב מרן רבנו עובדיה יוסף שליט"א, שהמיקל להשתמש במכונת גילוח במקום צורך גדול, כגון מסיבות של פרנסה, או מחמת שעלול הדבר לעורר מחלוקת בבית, יש לו על מה שיסמוך, אך זאת בתנאי, שיזהר שלא להדק את המכונה אל עור הפנים, בכדי שלא תחתך שערה מן הסכין עצמה על עור הפנים ממש. וכמו שביארנו. ומכל מקום, מפני שהדברים נוגעים באיסור תורה, נכון מאד למי שיש לו את האפשרות, שיגלח זקנו במכונה שאין בה חשש כזה, כגון שידוע בלי ספק שאין היא מגלחת את השיער עד השורש, אלא משאירה מעט ממנו. או ינהג באופן הטוב ביותר, שישאיר אפילו מעט משיער הזקן בצורה נאה ומסודרת, ובה ידי חובת כל הדעות. אבל מי שהוא מגלח זקנו בתער ממש, עליו להרחיק עצמו מאיסור גדול זה, ויעבור להשתמש במכונת גילוח, שכפי המצב היום, הן מגלחות את הזקן בצורה יפה ומניחה את הדעת גם למי שהיה רגיל לגלח זקנו בתער ממש. ויעשה כמו שכתבנו. והמהזיר והנזהר ירבה שלומם כמי נהר.

קומי אורי-סיפור לשבת

מעשה שהיה אצל הגאון הקדוש רבי אליהו מני ז"ע, אב בית הדין בחברון לפני למעלה ממאה שנים, שנסע למצרים, בשנת בצורת, להביא לחם ומזון לתושבי חברון. והתארח הרב בביתו של שר האוצר של מצרים, קטאווי פחה, שהיה יהודי מוקיר ורחים רבן. והשר קיבל את הרב בכבוד גדול בביתו, והזמינו לארוחת צהריים, כשסיימו, התנצל השר בפני הרב שעליו לעזוב את המקום ולהתייצב בפני המלך, שאז פותחים את המכרז שנעשה לשם עשיית בגדים לחמשים אלף אנשי צבא, וגם השר הציע הצעה על טיב הסחורה ועל מחיר הבגדים, ועל כן עליו להיות נוכח בשעה זו אצל המלך. בירכו הרב בהצלחה בכל מעשיו, אך ביקשו דבר אחד, שיזהר שלא ימשך במשא ומתן עד שיפסיד מלהתפלל תפילת מנחה, שכבר אמרו חז"ל (ברכות ו:), לעולם יהיה אדם זהיר בתפילת המנחה, שהרי אליהו הנביא לא נענה אלא בתפילת המנחה. השר מצדו הבטיח לרב כי יעשה כדבריו וישמור עצמו שלא להפסיד תפילת מנחה.

והנה אחר דיון מקיף של המלך ויועציו בכל ההצעות שהוגשו במכרז, הביט השר בשעונו וראה כי בעוד כמה רגעים כבר תשקע החמה, ואם ימתין עד שיגיע תורו לדבר על הצעתו יפסיד את זמן התפילה, התנצל בלחש בפני חבריו, וקם והלך לחדר אחר בכדי להתפלל תפילת מנחה. בעודו מתפלל נתקיים בו מה שנאמר, והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע, והשם יתברך האזין לתפילתו, כי היה בעל חסדים גדולים, וטוב ומטיב לעמו, ונתן בלב המלך והשרים לזכות את השר קטאווי במכרז. ביקש המלך לברכו, והנה איננו, אמרו חבריו של השר למלך, שהשר יצא כעת להתפלל. המתינו לו עד שסיים את תפילתו, וכשחזר למושב השרים, ברכו המלך על הצלחתו במכרז. שאל אותו המלך, מאימתי נעשית כל כך צדיק וחכם, שאתה קם באמצע מושב המלך והשרים בכדי להתפלל? סיפר לו השר, כי בא אלי מארץ ישראל חכם גדול וצדיק, והבטחתי לו להתפלל, ולכן קמתי כדי לקיים את הבטחתו.

כשהלכו השרים, קרא אליו המלך את השר קטאווי באופן מיוחד, ואמר לו, יש לי בת חולה השוכבת על ערש דווי זה כמה חודשים, והזמנתי רופאים מומחים לרפא אותה, וכולם העלו חרס בידם, אף ביקשתי מאנשי הדת השיכים הערבים להתפלל עבורה, והכל ללא הועיל, אנא הזמן אלי את הרב שבא אליך, כדי שיברך אותה, אולי תעלה ארוכה למכתה. השר נעתר לבקשת המלך, וביקש מהרב לבא עמו לארמון המלך כדי להתפלל על בתו של המלך. הסכים הרב הצדיק, ובבואו לפני המלך, הכניסו לחדר של בתו, ועמד הרב והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיקדש את שמו בעולם, וישלח רפואה שלימה לבתו של המלך, ותפילתו של הצדיק לא שבה ריקם, וכעבור שלשה ימים קמה בת המלך ממיתת חוליה, והחלימה ממחלתה, ושמוח המלך שמחה גדולה, והזמין את הרב שנית לבוא לארמונו, וכשבא, הביע המלך תודתו אל הרב שהודות לתפילתו הבריאה הבת, ושאל אותו המלך, מפני מה הוצרכת לבא מצריימה? והשיב לו הרב, כי לחם אין בכל הארץ, כי חזק עליהם הרעב, ותיכף ציוה המלך לשלוח כמה שקי תבואה לכתובתו של הרב בחברון, ועיטר את הרב בזהובים, ויצא ברכוש גדול למען תושבי חברון, ונתקדש שם שמים על ידי הרב.

ד"ת לע"נ הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל, הגה"ק רבי נסים פרץ בן סוליקה זצ"ל
לע"נ ר' מרדכי נירזי בן סוליקה ז"ל
נתרם על ידי המשפחה